

1 Timotheüs 5: 1-3

In deze 1^e Timotheüsbrief geeft Paulus instructies aan zijn leerling Timotheüs. Timotheüs is een jonge man. Alle gedeelten in het NT die over hem gaan wekken de indruk dat hij het wel eens nodig heeft om aangespoord te worden.

Paulus geeft Timotheüs nu enkele instructies hoe hij moet omgaan met gemeenteleden. En dat is wel handig. Want in de maatschappij van die tijd hadden jongeren weinig te vertellen. En dat vraagt ook in de gemeente, waar leeftijdsverschil in feite geen issue mag zijn, een bepaalde fijngevoeligheid.

Het kan uiteraard best eens voorkomen dat de jonge Timotheüs, van wie verwacht wordt dat hij geestelijke leiding geeft in de gemeente, een oude man moet vermanen. Want oud worden wil nog niet zeggen dat je ook over je zondigheid heen groeit. Ook oude mannen kunnen het spoor bijster raken. En dan moet Timotheüs, als is hij een stuk jonger, de oudere broeder vermanen, er weer bij roepen. Paulus schrijft hem nu dat hij dat niet op een heftige manier mag doen. Hij moet er niet met de botte bijl op inhakken. Dat zou niet in overeenstemming zijn met het respect dat hij aan ouderen is verschuldigd.

Respect voor ouderen is een duidelijk bijbels gegeven. Mozes schreef al in Leviticus 19:32: *Voor het grijze haar zult gij opstaan en aan de oude zult gij eer bewijzen en voor uw God zult gij vrezen: ik ben de HERE.*

We moeten ons dat in onze tijd goed blijven realiseren. Je hoeft het echt niet altijd met de ouderen in de gemeente eens te zijn. het kan soms zelfs nodig zijn hen te vermanen en hen terug te roepen van een verkeerde weg. Maar ook dan moeten we in de manier waarop we dat doen, duidelijk laten uitkomen dat we hen respecteren. Val niet uit tegen een oude man, maar vermaan hem als een vader.

Als een vader. Soms hoor je kinderen zo tegen hun vader te keer gaan, dat de vlammen je uitslaan en dat je je schaamt erbij aanwezig te zijn. Dat is niet de manier van vermanen die Paulus voor ogen staat. het feit dat iemand vader is, geeft hem niet automatisch het monopolie van de waarheid en van het gelijk aan zijn kant. Ook vaders moeten wel eens door hun eigen kinderen vermaand worden. Maar dat moet altijd met respect gebeuren.

Ook al zondigt je vader nog zo zwaar, in je optreden tegenover hem zal moeten blijken dat je je plaats ten opzichte van hem weet.

Dat moet Timotheüs voor ogen houden. Heb respect voor de ouderen. Je hoeft

natuurlijk niet respect voor een verkeerde handelwijze te hebben, maar wel voor z'n persoon.

En dat geldt niet minder voor de oude vrouwen in de gemeente. Zij moeten, als het nodig is, vermaand worden als moeders.

Jonge mannen moet Timotheüs vermanen als broers en jonge vrouwen als zussen.

Als de ene broer de andere de huid vol scheldt zodat je niet zou zeggen dat ze broers zijn; dan is er iets niet in de haak. Broers horen hun meningsverschillen op een andere manier op te lossen en ze horen niet tegen elkaar tekeer te gaan. En dat geldt ook voor je geestelijke broers en zussen.

Bij de zusters van de gemeente voegt Paulus er een niet onbelangrijk zinnetje aan toe: in alle reinheid. Dat laatste staat er niet voor niets. Want het zou helaas niet de eerste keer zijn, dat iemand die een jonge zuster in de gemeente moet vermanen zelf uitglijdt omdat hij deze waarschuwing van Paulus niet ter harte neemt. Tot voor kort konden we onze protestantse handen in onschuld wassen. De misbruik verhalen kwamen vooral uit de RK kerk. Inmiddels zijn er ook verschillende evangelische pausen door de mand gevallen. Het nuchtere onderwijs van Paulus is, dat we met gemeenteleden horen om te gaan in reinheid, net als normaal gesproken kinderen vanuit hetzelfde gezin met elkaar omgaan. Het is verstandig als voorgangers en kerkenraadsleden bespreken hoe ze invulling willen geven aan de omgang met het andere geslacht, zodat alles in reinheid gebeurt.

Vanaf het 3^e vers krijgt Timotheüs de opdracht om eervol met weduwen om te gaan. voor ons klinkt die opdracht niet zo verbazingwekkend. In Paulus' tijd was dat anders. Weduwen behoorden toen tot de maatschappelijke verschoppelingen. Ze werden door de maatschappij aan hun lot overgelaten. Niemand schoot hen te hulp. Ze konden bij geen enkele instantie aankloppen. Ze moesten maar zien hoe ze het hoofd boven het water hielden.

Bij Israël had de HERE God het er echter al vroeg ingehamerd dat men een verantwoordelijkheid tegenover de weduwe bezat. Zo lezen we al in Deuteronomium 26:12 dat een deel van de tienden die het volk bij elkaar bracht bestemd was voor wezen en weduwen. Weduwen hadden ook het wettelijk vastgelegde recht om na de oogst akkers, wijngaarden en olijfgaarden na te lezen en zo voor een deel in hun levensonderhoud te voorzien (Deut. 24:7). Door dergelijke bepalingen wilde de HERE God bij Israël de zorg voor de weduwen stimuleren. In dat licht staan ook de

uitspraken als: *Ik ben een God die de weduwe recht doet* (Deut. 10:18) en *De HERE behoedt de vreemdelingen, wees en weduwe houdt hij staande* (Ps. 146:9).

Maar ook op dit punt had Israël Gods inzettingen opzij geschoven. Een van de verwijten die de profeten tot het volk richten, betreft de weduwen. Die worden verdrukt. Er wordt hun geen recht gedaan (vgl. Jesaja 10:2). In Jezus' dagen was dat nog niet veel beter. In de gelijkenis van de onrechtvaardige rechter (Luk. 18:2-5) vinden we een uit het leven gegrepen voorbeeld van een rechter die zich niet om het recht van een arme weduwe bekommert. Met de Farizeeën was het niet beter gesteld. Jezus verwijt hen dat ze de huizen van de weduwen opaten (Matt.23:14). In de eerste gemeente van Jeruzalem was de zorg die er voor weduwen moest zijn weer gaan leven. Daar werd volop gedaan aan verzorging en ondersteuning van weduwen. Toen daar, door de groei van de gemeente, de klad in begon te komen en die verzorging in het honderd dreigde te lopen, werden er speciaal zeven mannen aangewezen, die er voor moesten zorgen dat dit werk zonder problemen kon doorgaan (Hand.6).

Paulus knoopt erbij aan dat de weduwen geëerd moeten worden. Bij dat eren moeten we niet alleen denken aan respectvol behandelen, maar ook aan ondersteunen. Het ligt hier precies als bij het vijfde gebod: eer uw vader en moeder. Wie zijn ouders geen hulp biedt en hen niet ondersteunt als ze dat nodig hebben, eert hen niet. Jezus bekritiseert de Joodse leiders, die menen hun ouders hun ondersteuning te kunnen ontzeggen, omdat hij het betreffende geld voor een offergave besteedt moet worden. Wie zo handelt, berooft Gods woord van kracht (Matt.15:6). Het eren van ouders veronderstelt financiële steun. Het eren van weduwen veronderstelt ook financiële steun als dat nodig is.

In de wereld van toen was dat een ingrijpende boodschap. En dat maakt meteen ook duidelijk dat het Evangelie niet alleen met de geest van de mens te maken heeft, alsof het stoffelijke, het materiële ondergeschikt is. Ik leer in dit gedeelte van Paulus dat volgeling van Jezus zijn ook het leven van alledag raakt en net zo goed te maken heeft met maatschappelijke en sociale verhoudingen.

AMEN